ס: חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

עין משפט נר מצוה

רצנ א ב מיי׳ פ״ג מהל׳ מכר ממון הל׳ כז סמג עשין סה ס״מ טי׳ חי סעיף ב:
רצד ד מיי׳ שם הל׳ כה טוש״ע שם סעיף ג:
רצה ה ו ז ח ט מיי׳ פ״ה מהל׳ תפילה הל׳ יב סמג עשין מד ס״ע טוש״ע או״ח סי׳ ס״ט סעיף ה:
רצו ג טוש״ע או״ח סי׳ תקנה סעיף סה:
רצח ם מיי׳ פ״ב מהל׳ ממרים הלכה ה סמג עשין קיט:

מוסף רש״י

מיצר שהחזיקו בו רבים. לעשותו לבן דרך, אשר לקלקלו. ופ״ה שהוא של יחיד (לעיל כו:). שהשוטר ותקניטו לשלוף והכעלים יעשו ומקנו, ולעולי לרגים מהל (לקמן ק:). לא יסור אדם את ביתו בפיד. לאחר מוכרן, משום קלונות של יתיבים (שבת פ:). חול או חבן. שלא יהא לבן כל גרגי (שם). טרכסיד. סיד מוק ומפקפה יותר משלש לג עיבה כו (שם). פאר תחת אפר. ס״מ מקום שפילין לכתיב פכי (יחזקאל כד) פתרן מכוס עליך לאחרין אלו תפילין, ותחרגמינן נמי מוטעפתך חיין עלך, וכיכול מניחין תפילין מקום שמוזמ של תיטול רופף (תענית סא:). הנח להם לישראל. כלומר שהנילו כו ולא יזמזו בהם. מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין. לעבור כשיטת ולא יעמו בכך (גיטין ל:).

הדרן עלך חזקת הבתים

רבינו גרשום

כיון דחזי דמעבבי. להאי אמר ש״מ דלא ניחא להו ומשום יקרא דידי שתקו: איבעיא להו כגם לתוך שלו ולא הוציא. זיזין באותה פעם באותה כניסה מהו שיחזור ויוציא לאחר זמן. מי אמרי כיון דלא הוציא בתחלה בהדיא כניסה ויתרה לבני רה״ר אי לא: ר׳ יוחנן אמר. לרשותו מוציא בה זיזין כל זמן שירצה. וריש לקיש אמר כגם ולא הוציא לאלתר אינו מוציא שוב: להתדיר כתלים למקומן. כמו שהיה: אבל רה״ר מצר שהחזיקו בו [רבים]. שכבר רשין באותה כניסה: ה״מ. דאמור לקלקלו היכא דליכא רווחא טפי ברה״ר: אין מכיירין. שאין עושין ציור מן הסיד עצמו כמו שעושין בגארן: אין מפייחין. שאין מלבין הבית לאחר שמצייר בומן הזה מפני איבוד בהמ״ק: אין חוזר ובונה אותה. באותו סיד וכיוצ׳. איסורא שאני. שאסרו חכמים מפני איבוד: אבל אם (כן) עירב בו חול. שלא יהא לבן כל כך: טרכסיד. השכיחו מפני שאע״פ ששחור כמעט נעשה חזק ונדבק ביותר: אפשר בסידות אחרים. שלא היו מביאין בכורים אלא משבעת המינין. שא״א לחיות בלא מים: בכארה אתם נאדים. כשאתם נודרים מארה נזרה ואותי אתם קובעין בהם בהסכמתכם. אי איכא הנוי כולי שיכולין לעמוד בה אין. מקוימת הנזירה ואי לא לא: בת צדעא. פ׳ שלא חזכין צדעא בשרץ שלא תיתפור ממנה שיער: כנגד הפתח. כלומר שהיה נראה לשבוע הבן. שעושין לפוף שבעה: שיהיו שוגגין. שיבטלו אותו: דין בשוגג ואל יהיו מזידין שאם נגזור גזירה יהיו מבטלין אותה במזיד שלא יהיו יכולין לעמוד בה שלא לישא אשה: הדרן עלך חזקת הבתים

ט) תוס׳ ד״ה שלא תעבור נזרתן כשרק מי שתיקול ממנה שער.

נפלה אינו חוזר ובונה אותה. השתא ס״ד דכיון שכנסה כזמן שכסמ״ק קיים ונפלה מחר ובונה וכשלקח מלר המסורים הרי זו במזקתה לכל זמן שהיא קיימת יש לנו לתלות שבשיתר עשה ומע״ה פריך מרב הונא ממתי מחר ובונה לותה כיון דנפלה אית לן למימלי שבשיתור הוציא ומשני לישנא אחרינא דפסקו לגיסתן כלומשמע בסוכה (דף מח.) ואומר ר״י דלכך היה ממין שעושין בו ניסון משיב כמו לכך עלמו לתי שלא הכי מקשה דישמו יין מבושל דפסול לנסכים ואין להקשות לפשטר כמי תומים יין תפומים שלא היו יכולין לכטול (ב) שלא לשמות בלא מים: **דין הוא שנגזור על עצמנו שלא** לישא נשים. תימה הכתיב פרו ורבו ושמא על תומן שכבר קיימו פריה ורביה קלמר והיינו זרעו של אברהם הוא שלא יוליד שלא בן וגו׳: **מוטב** שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין. כלכר שלין יזוע מם יקבלו כשנמלה הכן לם לאו לריך למתות כלמוכח כפ׳ במה [בהמה] (שבת דף נה. ופס ד״ה ותע״ג) לתמרה מלת הדין (ג) שם לפניך גלוי לפניהם מי גלוי ונעשו שלא כדבר שלו יועיל כגיכול שלא יקבלו לתריגן יוהי מזידין. **הדרן עלך חזקת בתים**

חוזר ובונה אותה איסורא שאני ת״ר (ב)לא יסוד אדם את ביתו בסיד ואם עירב בו חול או תבן מותר ר״י אומר עירב בו חול הרי זה טרכסיד ואסור תבן מותר ת״ר (ג)בשחרב הבית בשניה רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין נטפל להן ר׳ יהושע אמר להן בני מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין אמרו לו נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי מזבח ועכשיו בטל נשתה יין שמנסכין על גבי המזבח ועכשיו בטל אמר להם א״כ לחם לא נאכל שכבר בטלו מנחות אפשר בפירות פירות לא נאכל שכבר בטלו בכורים אפשר בפירות אחרים מים לא נשתה שכבר בטל ניסוך המים שתקו אמר להן בני בואו ואומר לכם שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר שכבר נגזרה גזרה ולהתאבל יותר מדאי אי אפשר (ד)שאין גוזרין גזירה על הצבור אא״כ רוב צבור יכולין לעמוד בה דכתיב (ה)במארה אתם נארים ואותי אתם קובעים הגוי כולו אלא כך אמרו חכמים (ו)סד אדם את ביתו בסיד ומשייר בו דבר מועט וכמה אמר רב יוסף (ז)אמה על אמה אמר רב חסדא (ח)בנגד הפתח (ט)עושה אדם כל צרכי סעודה ומשייר דבר מועט מאי היא אמר רב פפא בסא דהדרסנא (י)עושה אשה כל תכשיטיה ומשיירת דבר מועט מאי היא אמר רב בת צדעא שנאמר (יא)אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי וגו׳ מאי על ראש שמחתי אמר רב יצחק (יב)זה אפר מקלה שבראש אמ״ל רב פפא לאביי (יג)היכא מנח לה (יד)במקום תפילין (טו)שנאמר (טז)לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר (יז)וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה שנאמר (יח)שמחו את ירושלים וגו׳ תניא אמר ר׳ ישמעאל בן אלישע מיום שחרב בית המקדש דין הוא שנגזור על עצמנו שלא לאכול בשר ולא לשתות יין אלא (יט)אין גוזרין גזרה על הצבור אא״כ רוב צבור יכולין לעמוד בה ומיום שפשטה מלכות הרשעה שגוזרת עלינו גזירות רעות וקשות ומבטלת ממנו תורה ומצות ואין מנחת אותנו ליכנס לשבוע הבן ואמרי לה לישוע הבן דין הוא שנגזור על עצמנו שלא לישא אשה ולהוליד בנים ונמצא זרעו של אברהם אבינו בלה מאליו אלא (כ)הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין:

הדרן עלך חזקת הבתים

ז׳: **ונמלח זרעו של אברהם אבינו כלה מאליו.** בענין טוב ולא ע״י עובדי כוכבים ומלות לא יבטלו עוד: **אלא הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין.** נמה שלוקמין נשים שאינם שבורים שם לישוב בלבר: **ואל יהיו מזידין.** למשוס ללא יוכלו לעמוד בה יבטלוה ונמלאו מזידין הלכך לא גזרינן:

הדרן עלך חזקת הבתים

מסורת הש״ס

ב) שבועות יח. יט. ב״מ קו:, ג) כ״ק כח. לעיל יב. לקמן ק:. ג) שבת פ: [תוספתא פיטה פט״ו]. ד) [תוספתא שם]. ה) ע״ז לו. סוטה ג:. [כ״ק פט:]. ו) [תוספתא פ״ג]. ז) [תענית טו.]. ח) [מרוש שנאמר לימת נרב לעלמן]. ט) [שם בתוספתא תענית ב:]. י) [שבת קמח: ביצה ב:]. יא) נש״י: מדי לחסיר. יב) [ופ״ק תוס׳ ד״ה ד. ד״ה שסיה כיסס].

תורה אור השלם

1 התקדישו והקשו הנני לא נסקף: שמניה ב א
2 במארה אתם נארים ואתי אתם קבעים הגוי כולו: מלאכי ג ט
3 אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני: תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלם על ראש שמחתי:
תהלים קלו ה-ו
4 לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר שמן ששון תחת אבל מעטה תהלה תחת רוח כבדה וקרא להם אילי הצדק מטע יי להתפאר:
ישעיהו סא ג
5 שמחו את ירושלם וגילו בה כל אהביה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה:
ישעיהו סו י

הגהות הב״ח

(א) רשב״ם ד״ה ורש לקים אמר כגם אינו מועיל. נ״ב [אחר ההסתלה ונשאר זה שלמון] ומתן דקא מיבעי ליה נמי לא קא מיבעי ליה אלא לאחויר כי והכי קא מיבעי ליה הא המן אלא מועיל ומוכיח מחל לגני ר״ת ושוב אינו יכול להאחר כתלים למקומן אלא מועיל אינו מועיל לאחר שהחל לחזור ולבנות ואפילו אם גמר ובנה כל הכותל ואפילו אם לא היה כותל ש